

SMJERNICE ZA BLAGOSTANJE
SOCIJALNU PRAVDU I ODRŽIVI
PRIVREDNI RAZVOJ

SADRŽAJ

3 | PREAMBULA

3 | SMJERNICE

<i>1. Pravna država kao okvir</i>	<i>3</i>
<i>2. Vlasništvo i zapošljavanje</i>	<i>3</i>
<i>3. Konkurencija kao osnova</i>	<i>4</i>
<i>4. Primjena principa odgovornosti.....</i>	<i>4</i>
<i>5. Stabilnost okvirnih uvjeta za privrednu djelatnost</i>	<i>4</i>
<i>6. Javna dobra koja država stavlja na raspolaganje.....</i>	<i>4</i>
<i>7. Solidarnost i socijalna sigurnost.....</i>	<i>4</i>
<i>8. Stimulativnost dadžbina</i>	<i>4</i>
<i>9. Održivost</i>	<i>4</i>
<i>10. Politika otvorenih tržišta</i>	<i>4</i>

5 | USLOVI KOJI SU POTREBNI ZA USPJEH GLOBALNOG EKONOMSKOG UREĐENJA ZASNOVANOG NA PRINCIPIMA SOCIJALNE TRŽIŠNE PRIVREDE

Za savladavanje svjetske financijske i ekonomske krize potrebna je međunarodna regulativa. Model socijalne tržišne privrede nudi takav okvir. Taj model se na nacionalnoj razini već dokazao. Države Europske unije u Lisabonskom ugovoru su se obavezale da će djelovati u pravcu razvoja „konkurentne tržišne privrede“. Institucije Europske unije, prije svega Europski parlament, u proteklim mjesecima su pokazali da taj zadatak shvataju ozbiljno. Sada je neophodno te principe promovirati i na međunarodnoj razini. Šta je bit istih, vodeći predstavnici politike i nauke iz Europske unije objasnili su u ovim Smjernicama.

PREAMBULA

Sve jače privredno i političko ispreplitanje je u brojnim zemljama svijeta za posljedicu imalo veći rast i konkurenciju, a to opet poboljšava obrazovne šanse, jača socijalnu infrastrukturu i smanjuje siromaštvo. Uprkos tome mir, sloboda i pravda su u opasnosti. Uzrok za rastuće političke i socijalne tenzije u svijetu između ostalog je i neravnomjerna raspodjela dobara i blagostanja širom svijeta. Aktuelnu financijsku i ekonomsku krizu možemo savladati samo uz pomoć međunarodne regulacije financijskih tržišta. Za to je neophodno da svi akteri priznaju i poštuju princip održivog privrednog razvoja. Neophodan nam je međunarodni konsenzus, koji će omogućiti blagostanje, socijalnu pravdu i održiv ekonomski razvoj na osnovu zajedničkih principa i vrijednosti. Pri tome se čak ni u kriznim situacijama ne bi smjelo desiti da pozitivna dejstva globalizacije ugrozi nacionalni ili regionalni protekcionizam. Dobrobit zajednice, demokratsko legitimiranje i nepovredivost ljudskog dostojanstva, uz poštivanje kulturnih i društvenih specifičnosti, predstavljaju fundament na kojem će se bazirati takav konsenzus.

SMJERNICE

Solidarnost i supsidijarnost su vodeći principi. Solidarnost omogućava da socijalna tržišna privreda, kroz usmjerenost ka općem dobru, redovno potvrđuje vlastiti legitimitet. Supsidijarnost stvara i garantira prostor za ličnu odgovornost i slobodnu inicijativu.

1. Pravna država kao okvir

Funkcionalan i pouzdan pravni sistem koji uživa demokratski legitimitet osnova je za efikasno i održivo privredno djelovanje. Takav sistem stvara preduslove za učinkovitu privredu, za efikasnu državnu upravu usmjerenu na građane, te za poštovanje principa dobrog upravljanja državom. Pomoću elemenata regulacije i uz konsekventan nadzor kontrolira se poštivanje pravila i kažnjava njihovo kršenje. To nije samo sebi cilj. Regulacija je primjerena i pravilna aktivnost, kako bi poticaji iz konkurentske privrede bili usmjereni tako da decentralizirano djelovanje u uslovima konkurencije vodi ka ostvarenju društvenopolitički korisnih rezultata

2. Vlasnički odnosi i zapošljavanje

Efikasna privredna struktura okrenuta ka održivom razvoju mora za osnovu imati privatno vlasništvo, što znači da se pravo raspolaganja dobrima daje u ruke privatnih poduzetnika i domaćinstava. Privatno vlasništvo daje odlučujući poticaj za sticanje dohotka radom, te je osnova inovativnog poduzetništva. Samo privredno uređenje koje se zasniva na privatnom vlasništvu može osigurati održivo zapošljavanje. Na toj osnovi mogu nastati lična odgovornost i slobodna inicijativa, jer je bez toga nezamislivo efikasno iskorištavanje vlastitih potencijala, obrazovanje, inovacije, rast i blagostanje. Privatno vlasništvo odlika je uređenja koje se bazira na konkurenciji, te u kojem mnoštvo manjih i srednjih poduzetnika za svoj angažman jamče svojom vlastitom imovinom. Vlasništvo vuče za sobom i socijalnu obavezu. Dakle, ono se mora koristiti i na dobrobit društva. A to se može osigurati umjerenim, održivim poduzetničkim djelovanjem, što će istovremeno biti i zaštita od jednostranih težnji za kratkoročnim profitom.

3. Konkurencija kao osnova

Poredak zasnovan na konkurenciji koji je na snazi širom svijeta i bazira se na slobodnom formiranju cijena optimira i alokaciju sredstava kojih nema dovoljno. Funkcionalna konkurencija je motor za održivo privredno djelovanje. Ona podstiče efikasnost i napredak, jača odgovorno djelovanje i sprečava nastanak jednostrane moći na tržištu. Poredak zasnovan na konkurenciji traži otvorena tržišta na nacionalnoj razini i u međunarodnom okviru, kontrolu moći i koncentracije na tržištu, koju će provoditi država i zajednice država. Konkurencija se zasniva na principu učinkovitosti i istih šansi za sve.

4. Primjena principa odgovornosti

Slobodna konkurencija ograničena je primjenom principa odgovornosti kako bi se učinkovitost konkurencije povezala sa odgovornošću svakog sudionika. Izgledi na ostvarenje dobiti stimuliraju konkurenciju. Lična odgovornost u slučaju gubitaka istovremeno ograničava neodgovorno i isuviše riskantno poslovanje.

5. Stabilnost okvirnih uvjeta za privrednu djelatnost

Poredak čija je osnova tržišna privreda traži dugoročnu ekonomsku politiku, te što je moguće stabilnije makroekonomsko okruženje. To posebno važi za domaća i međunarodna financijska tržišta. Za investicije i dugoročne odluke o potrošnji pretpostavka je povjerenje u stabilan okvir. U to se ubraja i odbijanje protekcionističkih intervencija kao i monetarne politike usmjerene isključivo na kratkoročne ekonomske ciljeve ili privredni rast

6. Javna dobra koja na raspolaganje stavlja država

U tržišnoj privredi država mora osigurati javna dobra koja tržište na raspolaganje ne stavlja nikako ili u ih ne obezbjeđuje u nedovoljnoj mjeri. Učinkovita infrastruktura, osnovne šanse za sticanje obrazovanja i pristup obimnoj zdravstvenoj skrbi su oblasti u čijem oblikovanju država mora učestvovati. Posebnu odgovornost država ima u odnosu na socijalno ugrožene kategorije. Ipak, intervencije države trebalo bi da budu ograničenog obima.

7. Solidarnost i socijalna sigurnost

Privredni rast olakšava borbu protiv siromaštva. Tržišna privreda ne može spriječiti razlike u dohotku i lošiji položaj nekih dijelova stanovništva. Stoga je u tržišnoj privredi neophodno imati sisteme socijalne sigurnosti koji će obuhvatiti široke slojeve stanovništva i stovremeno poštovati pravila tržišne privrede, zatim mehanizme ujednačavanja regionalnih razlika, te poreski sistem koji će funkcionirati po principu učinka, kako bi bilo moguće osigurati socijalni mir te učešće širokih slojeva stanovništva u privrednom i društvenom razvoju.

8. Stimulativan sistem dadžbina

U tržišnoj ekonomiji je u svrhu financiranja javnih troškova potreban stimulativan poreski sistem. Porezi i dažbine ne smiju biti takvi da guše poticaje za privrednu djelatnost ili da vode u neodgovarajuću raspodjelu dobara.

9. Održivost

Za svako privredno uređenje mora postojati mogućnost ocjene istog na osnovu dugoročnih rezultata. A održivost je u ekološkom, socijalnom i fiskalnom smislu jedan od najznačajnijih kriterija uspješnosti i izraz pravednosti za sve generacije,. Pravni poredak koji se zasniva na odgovornosti jača održivost. Posebna moralna obaveza i obaveza u ekonomskom smislu jeste aktivna politika zaštite klime, čija je svrha očuvanje prirodne životne osnove za buduće generacije.

10. Politika otvorenih tržišta

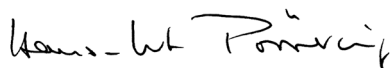
Pojedinačne mjere svake države ponaosob nisu lijek za krizu, baš suprotno: one mogu još i pogoršati dejstva krize širom svijeta. Ovdje je odlučujuća koordinirana politika otvorenih tržišta, kao i poštovanje pravila fer igre. Relevantne međunarodne institucije treba dodatno ojačati za borbu protiv protekcionizma i ekonomskog nacionalizma.

**USLOVI KOJI SU POTREBNI ZA USPJEH GLOBAL-
NOG EKONOMSKOG UREĐENJA ZASNOVANOG
NA PRINCIPIMA SOCIJALNE TRŽIŠNE PRIVREDE**

Otvorena i globalna privreda traži međunarodni okvir. Principe i pravila koja su se dokazala na nacionalnoj i europskoj razini u uređenjima i sistemima vrijednosti zasnovanim na principima socijalne tržišne privrede, treba primijeniti i na međunarodnoj razini. Ti principi povezuju slobodu i odgovornost, a na dobrobit svih. Posebno ih je potrebno poboljšati u oblasti finansijskih tržišta, te ojačati okvire svjetskog trgovinskog poretka. Neophodno je proširenje

legitimacije i funkcionalnosti međunarodnih institucija i produbljenje saradnje među njima, kao i etabliranje integrativnih formula za kooperaciju. Pouzdan pravni sistem i demokratski poredak uz primjenu principa supsidijarnosti predstavljaju osnovu za to. Politička konkurencija i politička participacija nacija potiču ekonomski razvoj i stabilnost međunarodnog društvenog i ekonomskog uređenja. Potrebno informiranje pomoću neovisnih medija i udruženja moguće je samo u takvom uređenju. Konsenzus i priznavanje potrebe za ujednačavanjem interesa na nacionalnoj i međunarodnoj razini od strane političkih, privrednih i društvenih aktera pretpostavke su za „blagostanje za sve“.

8. srpnja 2009.

Prof. dr. Hans-Gert Pöttering
Predsjednik Europskog parlamenta

Prof. dr. Bernhard Vogel
Bivši pokrajinski premijer
Predsjedavajući Fondacije Konrad Adenauer

Joseph Daul
Predsjedavajući Frakcije EPP-a u
Europskom parlamentu

Dr. Wilfried Martens
Predsjedavajući Europske
narodne stranke (EPP)

Prof. dr. Cees P. Veerman
Predsjedavajući „Wetenschappelijk instituut
voor het CDA“